

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології

Кафедра української літератури

Психологічні характеристики літературного таланту

Освітня програма	Українська мова і література Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	014 Середня освіта 01401 Українська мова і література
Галузь знань	01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури

Протокол № 1

від "04" вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологічні характеристики літературного таланту
Викладач (-і)	Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	095-105-76-16
Е-mail викладача	kaf.lit@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	60 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Специфіка літературного таланту
2. Анотація до курсу	
<p>У науковій літературі часто трапляються означення «талант», «здібності», «обдарованість», але майже відсутні спеціальні праці, присвячені вивченню природи, сутності і специфічних ознак названих явищ. А буває, що ці поняття вживаються як синоніми. Ще складнішою виглядає генія, що вперше була поставлена ще в міфологічно-поетичній свідомості і навколо якої існує багато спекуляцій і різноманітних тлумачень. На з'ясування пов'язаних із цими темами аспектів і націлений пропонований студентам спецкурс.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання спецкурсу «Психологічні характеристики літературного таланту» полягає у тому, щоби дати студентам найзагальніші відомості про психологічні аспекти літературного таланту, його структуру і змістові характеристики.</p> <p>Завдання курсу зводиться до вивчення природи й сутності художньої обдарованості і здібностей до літературно-творчої діяльності, їх взаємозалежності з категорією художньо-творчого процесу, структури і специфічних експлікацій. Такі знання необхідні вчителю-словесникові, зокрема, задля діагностики в учнів художньо-творчих задатків і можливостей.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення спецкурсу студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none">– особливості підходу до вивчення творчої особистості в літературознавстві і психології;– сутність художньої обдарованості і здібностей до літературно-творчої праці;– їх структуру і внутрішньо-ієрархічні залежності;	

- погляди на психологічну природу генія і таланту;
- особливості становлення і розвитку літературного таланту;
- підстави виокремлення психологічних типів письменників;

вміти :

- визначати письменника як психологічний тип;
- відчитувати в художніх структурах автора факти його психологічної біографії;
- характеризувати особливості уваги, бачення, сутності художнього чуття, фантазії і т. ін. того чи того автора;
- визначати провідні сили його художньої обдарованості;
- бачити специфіку літературного таланту;
- діагностувати в учнів творчі здібності і сприяти їх розвиткові.

Наслідком вивчення курсу повинно стати:

- спроможність вирішувати в процесі навчання й подальшої професійної діяльності спеціалізовані завдання в галузі літературознавства й суміжних наук, що передбачає здійснення інновацій у сфері освіти;
- уміння комплексно застосовувати набуті знання і забезпечувати на належному рівні навчально-виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах;
- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, науковими принципами й ефективними підходами, реалізовувати сучасні методики й освітні технології викладання літератури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- здатність бути креативним, застосовуючи здобуті знання в практичній галузі;
- уміння ставити й вирішувати науково-філологічні проблеми, залучаючи досвід суміжних наук;
- спроможність вільно оперувати науковою термінологією зі сфери літературознавства й психології при вирішенні професійних завдань;
- розуміння особливостей становлення і розвитку літературного таланту;
- уміння визначати провідні сили художньо обдарованих натур;
- здатність використовувати знання про структуру художньої обдарованості й здібності до літературно-творчої діяльності у професійній діяльності;
- спроможність діагностувати в учнів творчі задатки і сприяти їх розвиткові.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	30

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
Восьмий	01401 Середня освіта (Українська мова і література)	Четвертий	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан- ня, год	Вага оцінки	Термін виконан- ня
Модуль 1. Змістовий модуль 1. Психологічні основи таланту як наукова проблема. Тема 1. Загальнотеоретичні аспекти проблеми творчої особистості. Методологічні	Лекція 2 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацюва- ти відповідн і наукові джерела (2-4 години)	Максима льна оцінка - 5	упродовж семестру згідно з розкладом занять

принципи вивчення. Літературознавчий і психологічний підходи. Сутність художньої обдарованості і здібностей до літературно-творчої активності. Художня обдарованість як структурна цілість.					
Тема 2. Геній і таланти. Проблема генія і таланту в філософії, психології і літературознавстві. Психологічні характеристики генія і таланту. Спроби Д. Овсянико-Куликовського досягнути сутності геніальної обдарованості. Концепція генія і письменника-робітника Івана Франка. Сучасні інтерпретації геніально обдарованої творчої особистості. Питання генія і таланту в школі.	Лекція 2 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно розкладом занять 3
Змістовий модуль 2. Структура художньої обдарованості. Тема 3. «Вертикальна» структура художньої обдарованості. Задатки і здібності. Спадкові компоненти в структурі художньої обдарованості. Діалектика вроджених і набутих чинників. Вивчення літературних династій у школі.	Лекція 2 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно розкладом занять 3
Тема 4. «Горизонтальна» структура художньої	Лекція 4 год., практичні	1-18	опрацювати відповідні	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно 3

обдарованості.. Опорні властивості художньої обдарованості. Провідні сили в структурі художньої обдарованості. Головні елементи психологічної структури таланту Внутрішньо-ієрархічні залежності в структурі художньої обдарованості. Вивчення деяких аспектів проблеми на уроках української літератури.	заняття 4 год., самостійна робота 6 год.		і наукові джерела (2-4 години)		розкладом занять
Тема 5. Специфіка літературного таланту. Співвідношення загальних і спеціальних компонентів у структурі художньої обдарованості. Біографія і творчість. Здібності до літературно-творчої діяльності в загальній структурі обдарованості. Психологічні домінанти літературних здібностей. Поняття психологічного типу письменника і спроби класифікації. Методика вивчення проблеми літературного таланту в школі і діагностика літературних здібностей учнів.	Лекція 2 год., практичні заняття 6+2 год. к. р., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно розкладом занять 3
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (Див. пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).				

	Загальні 100 балів охоплюють: 40 балів за практичні заняття, 30 балів за підсумкову контрольну роботу і 30 балів за реферат.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.
7. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	
8. Рекомендована література	
<p>1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.. / За ред.. М. Зубицької. – Львів, 2002.</p> <p>2. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції. Житомир, 2009.</p> <p>3. Макаров А. П'ять ять етюдів: підсвідомість і мистецтво. Нариси з психології творчості. К., 1990.</p> <p>4. Обдарованість. Творчість. Здібності / За ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир, 2006.</p> <p>5. Піхманець Р. Психологія художньої творчості: Теоретичні та методологічні аспекти. К., 1991.</p> <p>6. Стасюк Г. Літературна династія як наукова проблема (феномен роду Драгоманових-Косачів). Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 228.</p> <p>7. Франко І. Із секретів поетичної творчості. К., 1969.</p> <p>8. Фрейд З. Нариси з психоаналізу. К., 1997</p>	

Викладач професор Піхманець Роман Володимирович